

POKRAJINSKI MUZEJ KOPER
MUSEO REGIONALE DI CAPODISTRIA
SVET ZAVODA
Kidričeva 19 – p.p. 605 6000 Koper
tel. + 386 (0)5 66 33 570 . + 386 (0)5 66 33 577
fax 05 66 33 571

STRATEŠKI NAČRT ZAVODA 2010-2014

KOPER, april 2010

<http://pokrajinskimuzej-koper.si>
E-mail: info@pokrajinskimuzej-koper.si
TRR 01250-6030376274 - UJP Koper
DŠ 91629438

Številka: 181-3/2010
Datum: 21. 04. 2010

Soglasje sveta: 4. seja 21.04.2010

V skladu s 35. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (uradno prečiščeno besedilo) /ZUJIK-UPB1/ (UL RS, št. 77/2007) in 14. členom Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Pokrajinski muzej Koper (Uradne objave, PN št. 10/2004) sprejema v.d. direktorice

STRATEŠKI NAČRT POKRAJINSKEGA MUZEJA KOPER 2010-2014

Pokrajinski muzej Koper je po svojem poslanstvu muzej splošnega tipa, ki v skladu s pravili in cilji muzejske stroke skrbi za premično kulturno dediščino ter jo predstavlja najširšemu krogu javnosti. Vsebinsko področje delovanja pokriva področje arheologije, zgodovine, umetnostne in kulturne zgodovine ter etnologije slovenske in italijanske kulturne dediščine obalno-kraškega območja. Iz tega izhaja muzejska zbiralna politika in muzejske zbirke ter popularizacijska dejavnost in muzejska ponudba javnosti.

V letih 2010 – 2014 so prednostne naloge javnega zavoda Pokrajinski muzej Koper:

1. ohranitev pooblastila za izvajanje dejavnosti državne javne službe
2. informatizacija – ureditev sodobne muzejske dokumentacije in informacijska dostopnost do podatkov o kulturni dediščini (npr. info točke – predstavitev kulturne dediščine v Kopru)
3. vodenje registra premične kulturne dediščine (Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08 in 123/08))
4. prenova palače Belgramoni Tacco, preselitev pisarniških prostorov v novo stavbo, ureditev depojev in konservatorsko-restavratorskih delavnic
5. ureditev delovnih prostorov in prostorov za izvajanje pedagoško/andragoških dejavnosti
6. dopolnitev in posodobitev muzejskih stalnih postavitev, odkupi predmetov kulturne dediščine
7. fizična dostopnost kulturne dediščine, ki omogoča dostop najširši populaciji in invalidnim osebam
8. muzejska trgovina/gostinska ponudba
9. povezovanje muzej/kultura-izobraževanje-turizem-gospodarstvo
10. priprava na 100. obletnico delovanja PMK
11. restitucijsko gradivo PMK.

Utemeljitev strateškega načrta:

Vsebinsko področje delovanja pokriva področje arheologije, zgodovine Primorske, umetnostne in kulturne zgodovine ter etnologije slovenske in italijanske premične kulturne dediščine obalno-kraškega območja. To je tudi izhodišče na katerem temeljijo zbiralna politika in muzejske zbirke, kot tudi popularizacijska dejavnost in muzejske ponudba.

Prostori morajo zagotavljati varno hranjenje predmetov ter zaščito pred krajo in vsemi drugimi škodljivimi vplivi, razstavnimi prostori pa nemoten ogled in strokovno predstavitev gradiva. Obiskovalcem morajo biti dostopne informacije o muzejskih zbirkah in razstavljenih muzejskih predmetih, ogled mora biti omogočen v čistih ter temperaturno in klimatsko ustreznih prostorih.

Usmeritve in dejavnosti Pokrajinskega muzeja Koper:

- zbiranje, hranjenje, varovanje, dokumentiranje, konserviranje in restavriranje, znanstveno-raziskovalno preučevanje in prezentiranje premične kulturne dediščine,
- vodenje registra premične kulturne dediščine,
- priprava in posredovanje tematskih razstav,
- dopolnitev in posodobitev muzejskih stalnih postavitev,
- odkupi predmetov kulturne dediščine,
- re-inventarizacija celotnega muzejskega fonda in predmetov ter zbirk na terenu, ki niso last PMK ter dostopnost do podatkov o kulturni dediščini,
- dostopnost do kulturne dediščine najširši populaciji in invalidnim osebam,
- sodelovanje z vzgojnoizobraževalnimi ustanovami in z Univerzo na Primorskem pri izvajanju univerzitetnih programov,
- širjenje zavesti o pomenu kulturne dediščine in aktivno vključevanje v sodobno življenje in razvoj, povečanje njenega identifikacijskega in vzgojnega potenciala,
- ureditev depojev in konservatorsko-restavratorskih delavnic,
- selitev uprave in pisarn iz palače BT ter obnova slednje – pridobitev razstavnih površin in drugih funkcionalnih prostorov (muzejska trgovina, garderoba, gostinska ponudba),
- zavzemanje za vračilo restitucijskega gradiva,
- mednarodno sodelovanje,
- vodenje in vzdrževanje specialne knjižnice za področje svoje dejavnosti,
- izdaja in prodaja strokovnih publikacij in katalogov,
- opravljanje storitev iz svoje dejavnosti za potrebe fizičnih in pravnih oseb,
- širjenje muzejske dejavnosti z ustanavljanjem oddelkov muzeja v drugih lokalnih skupnostih (Piran, Izola, Hrpelje-Kozina, Divača),
- opravljanje drugih storitev, ki dopolnjujejo muzejsko dejavnost.

Financiranje:

- iz državnega proračuna
- iz občinskih proračunov
- z lastnim trženjem
- pridobivanjem sredstev sponzorjev in donatorjev.

Zaposlitvena struktura:

Zavod izvaja javno službo na področju šestih občin obalno-kraškega območja (Piran, Izola, Koper, Hrpelje-Kozina, Divača, Ilirska Bistrica). Zaposlenih je 17 delavcev, od tega 11 za področje strokovne dejavnosti, 6 za področje poslovne dejavnosti in administrativno-tehnične službe. Ministrstvo za kulturo financira trenutno 16 zaposlenih, za enega pa krije

stroške v celoti Občina Ilirska Bistrica. Z letom 2010/2011 naj bi enega do dva zaposlena financirala tudi Mestna občina Koper.

Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest je bil sprejet na Svetu zavoda 10.06.2008 in predstavlja zakonsko podlago za reorganizacijo dela in postopno kadrovske okrepitve, tako da bo zavod izpolnjeval pogoje za kvalitetno in celovito izvajanje dejavnosti za katero je ustanovljen.

	Stanje 2009	potrebe
<u>Uprava:</u>		
Direktor	1	1
Pomočnik direktorja	0	1
Poslovna tajnica	1	1
Kustos pedagog	1	1
Stiki z javnostmi	0	1
	3	5
 <u>Kustodiati:</u>		
Arheolog	2	2
Zgodovinar	2	2
Umetnostni zgodovinar	1	2
Kulturni zgodovinar	1	1
Etnolog	1	1
	7	8
 <u>Dokumentacijska služba</u>		
Dokumentalist-informatik	1	1
 <u>Knjižnica:</u>		
bibliotekar-prevajalec	0	1
 <u>Konservatorska služba:</u>		
Konservator-restavrator	1	1
Kons. rest. sodelavec	0	1
Kons. rest. tehnik	1	1
	2	3
 <u>Tehnična služba:</u>		
Receptor	2,6	3
Varnostnik	0	2
Glavni vzdrževalec	0	1
Čistilka	1,4	2
	4	8
SKUPAJ	17	26

Objekti:

Muzej deluje v stavbah, ki so v lasti Mestne občine Koper. Ima v upravljanju palačo Belgramoni Tacco, kjer je sedež muzeja z vsemi upravnimi prostori in kjer so prostori namenjeni stalnim razstavam. Zaradi povečanja muzejske dejavnosti je zavod pridobil v upravljanje tudi beneško-gotsko stavbo na Gramscijevem trgu (Etnološki oddelek) in stavbo, ki se drži notranjega dvorišča proti Vojkovem nabrežju, pritlično stavbo ob Vrta Slovenica (oddelek novejše zgodovine), pritličje nekdanje Galebove stavbe (Muzejska galerija, začasni depo) ter prostore v Bernetičevi ulici (depoji).

Vse stavbe so bile v zadnjih letih deležne manjših investicijskih vlaganj, saj odmerjena sredstva državnega in mestnega proračuna za investicijsko vzdrževanje zgradb kulturnih ustanov niso zadoščala za večja vzdrževalna dela.

Posledice tega pa so:

- ***slabo stanje muzejskih stavb***

- v palači Belgramoni Tacco je bila v celoti na novo prekrita streha, ni pa bilo sredstev za novo izolacijo strehe; delno je bila obnovljena elektro–instalacija - še vedno pa je prisoten problem preobremenjenosti sistema, ki ga povzroča priklop novih aparatov za vzdrževanje ustrezne klime v prostorih (sistem Telehum), priklop novih reflektorjev, postavitve novih vitrin z ustrezno razsvetlitvijo,...; do rekonstrukcije palače bo prišlo, če bo občina uspešna v kandidaturi za pridobitev evropskih sredstev;
- v stavbi kjer je postavljena stalna zbirka novejše zgodovine (nekdanje kegljišče) že več let ni bilo večjih investicijskih vlaganj; velik problem je dotrajana električna napeljava; zastarela in nefunkcionalna centralna napeljava, problem vlažnosti, posebno v depoju,...
- v stavbi kjer je Muzejska galerija, začasni depo in v nadaljevanju ena konservatorska delavnica je problem električna napeljava, zastarela in nefunkcionalna centralna napeljava, vlažnost,...; prostori so za namen depoja in konservatorske delavnice nefunkcionalni;
- v stavbi na Gramscijevem trgu je bila opravljena zamenjava oken, bilo je pobeljeno, lakirane so bile stopnice ...; stavba, ki se drži notranjega dvorišča proti Vojkovem nabrežju je v nevarnosti, saj se sosednja stavba ruši;...

- ***neustrezno in prostorsko utesnjeno hranjenje muzejskih predmetov v neprimernih depojih*** – ne glede na to, da se je v zadnjem času tudi v depojskih prostorih namestilo nekaj naprav sistema Telehum (vlažilec – razvlaževalec), depojski prostori še vedno ne ustrezajo zahtevanim pogojem, ki jih pred javni zavod postavlja zakonodaja in Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Ur.l. 110/2008 – 21.11.2008); predvsem pa ima muzej depojskih prostorov premalo; depojski prostor na Bernetičevi ulici (v garažni hiši) bi bilo potrebno urediti (namestiti klimo, urediti alarmni sistem, urediti vrata, priključiti telefon – problem je kanalizacijska cev, ki je speljana po sredini prostora);

- ***pomanjkljiva depojska oprema;***

- ***pomanjkljivo varovanje prostorov in muzealij*** – v zadnjem letu je bilo na področju varovanja prostorov kar nekaj urejenega; problem pa je še vedno varovanje muzealij, saj v prostorih, kjer so postavljene stalne razstave ni urejenega video nadzora; prostori v katerih so urejene stalne razstave so še vedno prevlažni, prisotno je preveliko nihanje temperature, ...

- ***vedno višji stroški vzdrževanja zaradi velikega števila lokacij (elektrika, varovanje,...)*** - zaradi razdrobljenosti prostorov na več lokacijah v mestu, zaradi starih napeljav (elektrika, ogrevanje,...) predstavlja izredno velik problem hitro naraščanje stroškov splošnega

vzdrževanja, stroškov elektrike, vode, varovanja, ... Zaradi zastarelih kurilnic je prisotna velika poraba kurilnega olja. Prostor pa so ne glede na to pozimi hladni in vlažni, tudi zaradi neprimernih in uničenih oken, slabe izolacije in stare centralne napeljave.

Temeljni cilji strategija kratkoročnega, srednjeročnega in dolgoročnega razvoja in obnove muzeja so tako:

- ⇒ **celovita obnova arhitekturnega spomenika palače Belgramoni Tacco**, kar bo zadovoljivo uresničeno s pridobitvijo evropskih sredstev ali sredstev lokalne skupnosti; ob tem je potrebno poudariti, da je planirana le delna ureditev ohlajanja palače, je pa predvidena zamenjava vsega stavbnega pohištva – okna, polkna, ureditev video nadzora, delna ureditev elektroinstalacij, postavitve oz. izgradnja dvigala, prenova sanitarij, ureditev prostorov za pedagoško dejavnost, ...
- ⇒ **palača Belgramoni Tacco bo v celoti namenjena stalnim razstavam in obiskovalcem** - prenovljen objekt s svojimi izjemnimi danostmi bo s prenovo v celoti organiziran kot muzej. V urejenih in obnovljenih razstavnih prostorih bo možno zagotoviti ustrezno predstavitev in varovanje muzealij in stavb kot celote;
- ⇒ **muzej bo prijazen osebam s posebnimi potrebami** - na novo bomo uredili in povečali razstavne površine v palači ter jih povezali z razstavno potjo, ki bo omogočala dostop skoraj do vseh razstavnih prostorov in etaž muzeja tudi invalidnim osebam;
- ⇒ **upravni prostori muzeja morajo zapustiti palačo Belgramoni Tacco** - Iz palače naj bi preselili upravne prostore muzeja v sosednjo stavbo (Kettejeva ulica, ki so že več let prazni in so v lasti Mestne občine Koper). V tej stavbi ima muzej že v uporabi pritličje (začasni depo, kotlovnica, Muzejska galerija). Uprava muzeja s kabineti kustosov, pisarnami vodstva, strokovnih delavcev, knjižnico in arhivom bi morala biti preseljena nemudoma, saj so delavni pogoji v obstoječih prostorih nemogoči – pozimi mrzlo (stara centralna napeljava, okna,...) – poleti pa neznosna vročina (v lanskem poletju je bila povprečna temperatura v pisarnah 28°C tudi z 60% vlago – v določenem obdobju smo namerili v upravnih prostorih tudi več kot 30°C), eden od kustosov dela v prostoru pod stopnicami, brez okna ali kakršnega koli drugega ustreznega zračenja, ena od kustosinj zaradi pomanjkanja prostora dela v knjižnici, ki je istočasno tudi sejna soba, dve pisarni sta na podstrešju, kjer je streha neizolirana in temperature presegajo poleti 30°C, pozimi pa se spustijo pod 15°C,...
- ⇒ **nove vsebine – muzejska trgovina in muzejska kavarna** - v pritličju palače Belgramoni Tacco bomo po adaptaciji uredili sprejemni muzejski program in muzejsko trgovino, v pritličju sosednje stavbe (Kidričeva 21) pa v bodočnosti muzejsko kavarno, ki bi popestrila našo ponudbo, zagotovo pa bi s tem popestrili ponudbo v starem mestu Koper, saj bi obiskovalci lahko posedeli na vrtu Slovenica v senci glicinij;
- ⇒ **dodatno urediti zunanje razstavišče – muzejski vrt** (dolgoročno načrtujemo ureditev nadstreška na kamnitem obzidju v lapidariju, preureditev vrta Slovenica) – želeli bi odstraniti »akvarij oz. fontano«, ki nikoli ni opravljal svojega namena. S tem bi povečali prostor, ki bi ga v poletnem času namenjali kulturnim prireditvam.

Da bi lahko dosegli in uresničili cilje, želje in pričakovanja strokovne javnosti, zaposlenih, obiskovalcev in uporabnikov muzejskih storitev in prostorov, pa je potrebno **urediti in preseliti depoje in konservatorsko – restavratorsko delavnico**, ki v palači Belgramoni Tacco nimajo ustreznega mesta. Konservatorsko-restavratorska delavnica za les (palača BT) in delavnica za keramiko, kamen, steklo, kovine in njihove spojine, tekstila, kosti in medsebojnih kombinacij različnih materialov (vrt Slovenica) se nahajata v neprimernih in pretesnih prostorih. S tem je onemogočena popolna uporaba v letih delovanja pridobljena oprema in znanja. Sočasno ni mogoče opravljati konservatorsko-restavratorskih postopkov na

različnih materialih zaradi različnih pogojev (vlaga, temperatura) in samih postopkov. Novi delovni prostori bi omogočili razvoj oddelka, ki vidi svoje poslanstvo tudi v povezovanju z razvijajočimi univerzitetnimi programi na Obali in je obenem v tem mejnem prostoru konkurenčen na trgu restavriranja kulturne dediščine.

Zaradi lažjega razumevanja problema je potrebno pojasniti, da je muzejsko gradivo, ki ima neprecenljivo vrednost tako za sedanjí čas, kot tudi za prihodnost, shranjeno v več stavbah na različnih lokacijah v mestu Koper, ki ne izpolnjuje zakonskih zahtev (vlaga, temperatura, svetloba) in ne omogočajo hranjenje muzealij brez nevarnosti prehitrega uničenja. Gradivo je zaradi prostorske stiske shranjeno tudi v drugih prostorih, ki jih nikakor ne moremo opredeliti kot depoji - pod stopniščem, na prostem in v prostorih, ki so sicer razstavní prostori.

Pomembnost ureditve prostorskih vprašanj v javnem zavodu katerega ustanoviteljica je Mestna občina Koper je izrednega, tudi političnega, pomena. Ne smemo namreč pozabiti, da si država Slovenija že dolga leta prizadeva za vrnitev velikih umetniških del, ki jih je pred II. svetovno vojno ali tik po njej iz muzejev in cerkva v Kopru, Izoli in Piranu odpeljalo tržaško Nadzorništvo. Republika Slovenija zagotovo ne bo dosegla vrnitve teh izrednih primerkov umetnosti, če v Kopru ne bomo imeli prostorov, kjer bomo lahko dostojno skrbeli in hranili te enkratne in neponovljive umetnine. Zagotovo pa je celovit pristop k reševanju prostorske problematike tudi dobro izhodišče za pogajanje z državo, ki bi zaradi pomembnosti našega multikulturnega prostora morala pomagati, tudi finančno, pri urejanju te problematike.

Mestna občina Koper se je prijavila na razpis Ministrstva za kulturo s projektom obnove palače Belgramoni Tacco. Pridobila je tudi gradbeno dovoljenje in vsa potrebna soglasja spomeniškega varstva, saj je palača kulturni spomenik. Žal na razpisu ni bila uspešna. Upravičenost investicije pogojuje dejstvo, da sta palača BT in muzej v soodvisnem razmerju. S propadanjem stavbnih elementov objekta se poslabšuje in nazaduje dejavnost muzeja. Obnova je zato osnovni pogoj za kvalitetno reorganizacijo dejavnosti muzeja in njegov nadaljnji razvoj. Kvalitetna stopnja dejavnosti narašča s kakovostjo prenovitvenih posegov. Prenova palače BT in reorganizacija dejavnosti muzeja sta za mesto Koper pomembna, imata pa tudi širši družbeni pomen. Palača BT je arhitekturni spomenik najvišje kategorije in se dejansko ohranja in obnavlja v najširšem nacionalnem interesu. Upravičenost se torej izpričuje tudi zaradi pomembnega prispevka v nacionalni kulturi.

Realizacija obnove bi tako pomenila tudi vsebinsko prenovu muzeja, rekonstrukcijo objekta in prostorsko reorganizacijo muzeja, konservatorsko-restavratorsko prenovu objekta in spomeniško varstveni program, komunalno tehnično prenovu objekta. Realizacija investicije bi se v poslovno komercialni politiki odražala v bistveno širši dejavnosti muzeja in njegovih oddelkih. Omogočeno bi bilo trženje vseh tistih muzejskih storitev, ki so v sodobnih muzejih predmet uspešnega poslovanja in trženja. Na ta način bi muzej zavzel posebno vlogo v kulturni ponudbi mesta in regije. Za to vlogo je deloma že usposobljen in v njej prepoznava priložnost poslanstva in posredovanja kulturnih dobrin ter ozaveščanja javnosti.

Ponudbo muzeja bi predstavljali: trženje razstavnih postavitev, strokovnih in intelektualnih storitev, publikacij in replik muzejskih predmetov, oddajanja posameznih ekskluzivnih prostorov za organizacijo priložnostnih prireditev in svečanosti, oddajanje prostorov v najem. Sestavni del poslovnega programa muzeja bi bila muzejska trgovina v pritličju palače. Njena dejavnost bi bila povezana s posredovanjem muzejskih tržnih predmetov javnosti. Posamezni predmeti, ki bi nastajali pod avtorskim naslovom muzeja, bi se glede na pomen za javnost lahko tržili tudi v drugih sorodnih prodajnih mrežah (galerije, knjigarne...), prav tako bi muzejska trgovina lahko prevzemala del prodajnega programa od zunanjih ponudnikov.

Ob ustrezní kadrovski strukturi in prostorskih pogojih bi pomembno mesto v ustvarjanju poslovnega rezultata predstavljalo trženje terensko operativnih potencialov vseh

muzejskih oddelkov in konservatorsko-restavratorske delavnice. Razvojne potrebe družb nalagajo kulturnim institucijam zakonsko opredeljene naloge rednega delovanja na terenu, hkrati pa tudi možnost izvajanja občasno visoko strokovnih nalog, ki se pojavljajo s posameznimi razvojnimi programi (novogradnje na historično opredeljenih lokacijah, arheološke raziskave...). Vključevanje v raziskave na terenu bi muzeju ob neposrednem finančnem učinku zagotavljalo tudi novo pridobljeno muzejsko gradivo za vsestransko strokovno obdelavo, raziskovanje in prezentiranje.

Javni zavod Pokrajinski muzej Koper leta 2011 obeležuje visoki jubilej – sto let delovanja. Vsekakor je to priložnost, da tako pred širšo javnostjo kot strokovno publiko in seveda našimi ustanovitelji ter financerji razgrnemo vlogo in funkcijo muzejske ustanove v današnjem času ter vizijo bodočega razvoja.

Prenova muzejskih zbirk je pogojena s prenovo muzejskih prostorov v palači BT. Več razstavnega prostora pomeni na kratko več razstavljenega gradiva/manj deponiranega gradiva.

Zaključek:

Obnova palače BT bi predvidoma potekala vzporedno s prenovo muzejskih zbirk. Prav zato je investicija izrednega pomena in dejansko nujno potrebna. Pomeni celovito prenovo objekta in reorganizacijo Pokrajinskega muzeja Koper, novo zasnovano prostorskih sklopov in enot muzeja s pridobitvijo novih uporabnih površin ter s tem vsebinsko reorganizacijo in kadrovske okrepitve muzeja. Pomeni pa tudi začetek reševanja problematike depojev. In predvsem začetek novih 100 let uspešnega delovanja javnega zavoda.

Breda Krašna
V.d. direktorica